

Okruhy ke státní závěrečné zkoušce

Název studijního programu	Učitelství pro 1. stupeň základních škol
Typ studia	magisterský
Forma studia	prezenční / kombinovaná
Platnost od	1. 9. 2023 (nová akreditace 2019)

Organizace SZZ oboru U1st od AR 2023/24

Odborně-didaktická část se skládá ze tří oblastí:

1. oblast - Český jazyk a literatura s didaktikou (Čj);
2. oblast - Matematika s didaktikou (Ma);
3. oblast - Člověk a jeho svět spolu s výtvarnou, hudební a dramatickou výchovou (Čajs).

Ke SZZ si student připraví a přinese zpracovanou jednu přípravu projektu nebo tematického vyučování ke každému z níže uvedených témat, tj. celkem 25 příprav. Podrobnější informace a postup SZZ je uveden pod tématy.

1. ročník

1. Pohádka

Čj: Národní jazyk český, jazykové skupiny v Evropě. Lidová pohádka, adaptace, sběratelé. Živé obrazy a rozehrávání obrazů.

Ma: Numerace (vytváření pojmu přirozené číslo); konstrukce oboru přirozených čísel; orientace v rovině a v prostoru, vzájemná poloha objektů; metody a formy práce v matematice, didaktické zásady.

Čajs: Charakterizujte alespoň 2 druhy bezobratlých živočichů vyskytujících se v pohádkách. Ilustrace – možnosti využití ve výtvarné výchově, vhodné techniky ilustrace, známí čeští ilustrátoři. Netradiční nácvik písní – zvukomalba.

2. Vánoce

Čj: Spisovná a nespisovná čeština. Autorská pohádka, významné autorské osobnosti a jejich díla. Výuka čtení – metodické postupy.

Ma: Numerace (uspořádání, porovnávání, zaokrouhlování čísel, relace na množině přirozených čísel); relace v geometrii, základní rovinné obrazce; rozvoj geometrických představ na 1. stupni.

Čajs: Charakterizujte alespoň 2 druhy rostlin a 2 druhy živočichů spojené s tradicí Vánoc. Výtvarné náměty z adventního období. Problematika stereotypně zadávaných úkolů ve výtvarné výchově. Netradiční nácvik písní – spojení s grafomotorikou.

3. Domácí zvířata

Čj: Zvuková stránka jazyka; klasifikace hlásek. Literatura pro děti a mládež a její pojetí. Rozvoj grafomotoriky. Metodický postup při výuce psaní. Učitel v roli.

Ma: Zobrazení v aritmetice a jeho typy; binární operace v aritmetice (pamětné a písemné počítání); vlastnosti operací; geometrická tělesa, jejich vlastnosti a sítě; efektivní vyučování v matematice.

Čajs: Biologická charakteristika a taxonomické začlenění základních druhů domácích zvířat. Charakteristické znaky dětské kresby. Zvířecí motiv ve výtvarném umění jako zdroj inspirace výtvarného úkolu. Rytmizovaná říkadla, rytmické hry, hra na tělo.

4. Roční období

Čj: Grafická stránka jazyka. Zlatá stuha a Magnesia Litera a další ceny. Oceněné knihy. Hygienické návyky prvopočátečního čtení a psaní v 1. ročníku. Metoda plné hry.

Ma: Funkce a práce s daty (třídění dat, tabulky, diagramy, charakteristiky statistického souboru); souměrné útvary v rovině (určení osy souměrnosti, čtvercová síť); rozvoj logického myšlení.

Čajs: Fyzikální podstata střídání ročních období, stále a stěhovavé druhy ptáků. Teorie barvy (barevné systémy, barvy základní, mísení barev), barevné kontrasty. Základní hudební pojmy, zvuky hudební a nehumánní, vlastnosti tónu.

2. ročník

5. Zahrada a život v ní

Čj: Vrstvy ve slovní zásobě. Poezie jako literární útvar. Práce s poezií v hodinách literární výchovy. Podpora rozvoje čtení a čtenářství.

Ma: Logika a množiny (operace s výroky a množinami); kombinatorika (základní pojmy, vztahy); určení obsahu obrazce pomocí čtvercové sítě (jednotky); konstruktivismus ve výuce geometrie.

Čajs: Základní druhy naší zeleniny a škůdci na ní. Přírodní materiály ve výtvarné výchově, přírodní pigmenty, sborníky, herbáře. Notový zápis, klíč houslový a basový, stupnice a tónina.

6. Velikonoce

Čj: Pojmenování expresivní, frazémy. Čeští autoři poezie a jejich díla. Dramatické metody a formy práce.

Ma: Binární operace (definice, užití na ZŠ, vlastnosti operací na množině přirozených čísel); množiny bodů daných vlastností; geometrické operace s bodovými množinami; úkoly a cíle vyučování matematiky.

Čajs: Rostliny předjaří a jarního aspektu. Tradice, zvyky, řemesla, lidový ornament ve výtvarných úkolech. Netradiční nácvik písní – spojení s obrázky.

7. Péče o zdraví (úraz, nemoc)

Čj: Modalita a typy vět. Zahraniční autoři poezie a jejich díla. Vzdělávací složky oboru český jazyk. Práce s loutkou.

Ma: Slovní úlohy (matematizace SU); přímá/nepřímá úměrnost; práce s daty; pravděpodobnost (zákl. pojmy); binární operace v geometrii (grafický součet a rozdíl úseček); rozvoj dovednosti rýsovat.

Čajs: Soustava opěrná a pohybová u člověka. Bezpečnost, hygiena a pravidla práce ve výtvarné výchově, skladování pomůcek, archivace. Rytmické hry na ozvěnu s oporou slov a bez opory slov.

8. Orientace v čase

Čj: Slova nadřazená a podřazená. Linie umělé poezie pro děti. Zásady výuky informačního slohového postupu.

Ma: Práce s daty, převody jednotek; desetinná čísla; číselné soustavy; základní a odvozené geometrické pojmy (úsečka, polopřímka, úhel, kružnice, kružnicový oblouk, tětiva aj.); metody a zásady práce v matematice.

Čajs: Reakce živočichů na střídání dne a noci, základní zástupci denních a nočních druhů. Struktura hodiny výtvarné výchovy (fáze, specifika), metodické problémy praxe, situace ve výtvarné výchově a jejich řešení. Hodnoty not, takty, metrum a rytmus, tempová označení.

3. ročník

9. Naše smysly

Čj: Pojmenování mnohoznačná, metafora, metonymie. Literatura pro nejmladší. Zásady výuky popisného slohového postupu.

Ma: Slovní úlohy; dělitelnost (definice, znaky dělitelnosti, prvočíslo, číslo složené, násobek, dělitel); orientace v prostoru a čase; jednoduché konstrukce; matematický jazyk (problém tří jazyků).

Čajs: Anatomie a fyziologie zraku a sluchu. Explorační a experimentální činnosti, hra ve výtvarné výchově. Netradiční nácvik písní – Hra na orchestr.

10. Savci

Čj: Ortografie. Výuka lexikálního pravopisu. Vyjmenovaná slova. Antropomorfizace v literatuře. Verbálně-zvuková metoda.

Ma: Racionálního čísla versus zlomek (budování pojmu); zavedení míry v geometrii a její vlastnosti (délka, výška, hmotnost, jednotky a převody); organizační formy, metody a zásady práce v matematice.

Čajs: Základní charakteristika a taxonomické dělení savců. Kresebné techniky na 1. stupni ZŠ, významné výstavní a galerijní instituce. Netradiční nácvik písní – spojení s hrou.

11. Moje město

Čj: Pojmenování souznačná, synonymie. Mýty (báje), pověsti. Vedení diskuse a komunikační pravidla.

Ma: Lineární funkce na 1. stupni ZŠ; zavedení míry v geometrii (Jordanova teorie míry); znázornění geometrických objektů (Mongeovo promítání, volné rovnoběžné promítání); materiální pomůcky v matematice.

Čajs: Charakteristika základních druhů stromů v městských parcích. Prostorová tvorba, konstruování, tvarování materiálů, známí čeští sochaři. Netradiční nácvik písní – spojení s příběhem.

12. Bajky.

Čj: Pojmenování opozitní, antonymie. Obrázkové knihy a komixy. Zásady výuky vyprávěcího slohového postupu.

Ma: Jednoduché a složené slovní úlohy (matematizace SU); konstrukční úlohy (rozbor, zápis konstrukce, symbolické zápisy); jednoduché a složené konstrukce; pojmotvorný proces; problém tří jazyků.

Čajs: Charakteristika alespoň 3 druhů živočichů, které se vyskytují v bajkách. Dějové vyprávění, komiks, leporelo, autorská kniha, obraz a text. Netradiční nácvik písní – spojení s dramatizací, loutkami, maňásky.

13. Společenstvo lesa

Čj: Způsoby a postupy tvoření nových slov. Stavba slova. Dětská literatura s přírodní tematikou. Čeština a mezipředmětové vztahy. Kolektivní improvizace.

Ma: Závislosti a vztahy, práce s daty; zavedení míry v geometrii a její vlastnosti (obsah a obvod rovinného obrazce, povrch a objem tělesa, jednotky a jejich převody); prověřování a hodnocení v matematice.

Čajs: Vegetační patra a vegetační stupně. Časoprostorové aktivity, výtvarné aktivity a činnosti v terénu. Skřítkové hudebníčky – poznáváme svět tónů, hry s tóny. Mezinárodní hudební řeč – solmizace.

4. ročník

14. Můj region

Čj: Názvy osadní. Příběhy s dětským hrdinou. Metody rozvoje komunikace a sdílení. Dramatické vyprávění.

Ma: Zobrazení a funkce; relace v aritmetice a geometrii (definice, vlastnosti); rozvíjení prostorové představivosti (spontánní stereometrie); didaktické zásady a výchovné cíle v matematice.

Čajs: Charakteristika základních zemědělských plodin pěstovaných ve vybraném regionu. Významné umělecké památky Liberecka, socha ve veřejném prostoru. Základní hudební formy, předvětí, závětí, perioda, forma písňová, variace, rondo.

15. Koloběh vody

Čj: Adjektiva. Nonsensová literatura. Čtenářská gramotnost a její složky.

Ma: Práce s daty, grafy, diagramy; slovní úlohy (metody řešení, matematizace SU); operace v geometrii – skládání shodných zobrazení; axiomy euklidovské geometrie; rozvoj logického a funkčního myšlení.

Čajs: Život v řece a v rybníce. Malířské techniky na 1. stupni ZŠ, známí čeští malíři. Rozdělení hudebních nástrojů a jejich využití ve výuce, Orffův instrumentář.

16. Život dětí v cizích zemích

Čj: Verba. Dobrodružná próza. Příběhová dobrodružná próza. Mezinárodní výzkumy čtenářské gramotnosti (PISA, PIRLS). Hra v roli.

Ma: Slovní úlohy (dělení SU a metody jejich řešení); práce s daty; aritmetické relace (využití v kontextu života dětí v cizích zemích); podobná zobrazení; úkoly a cíle vyučování matematiky.

Čajs: Základní dětské nemoci. Výtvarné soutěže a přehlídky, výstavy, formy prezentace a portfolio. Základní přehled hudebních žánrů. Poslechové činnosti na 1. stupni.

17. Ptáci

Čj: Pronomina, numeralia. Fantasy a sci-fi literatura. Čtenářské dílny. Pohybově-pantomimická metoda.

Ma: Poměr; aritmetické relace; kombinatorika (základní pojmy a využití v úlohách, metody řešení); shodná geometrická zobrazení (identita, otočení, posunutí); prověřování – tvorba písemné práce.

Čajs: Základní charakteristika a taxonomické dělení ptáků. Plánování výtvarného úkolu (námet, cíl, výtvarný problém, motivace, technika, postup), galerijní programy – využití ve výuce. Dynamika, dynamické značky, akcent, crescendo, decrescendo.

18. Lidské tělo

Čj: Substantiva. Humoristická próza. Významné autorské osobnosti a jejich díla. Výuka morfologického pravopisu.

Ma: Závislosti a práce s daty; míra – zavedení, jednotky míry, shodná geometrická zobrazení (osová a středová souměrnost); binární relace v geometrii (shodnost, podobnost); literární pomůcky v matematice.

Čajs: Charakteristika cévní a nervové soustavy jako integrujících soustav v organismu. Vývoj postavy v dětské kresbě (od hlavonožce k figuře), pojmy: profil, ánfas, proporce, portrét, busta. Tvorba instrumentálního doprovodu písně, harmonizace písně základními akordy.

19. Naše vlast

Čj: Neohebné slovní druhy.. Žánrové rozvrstvení dětské literatury. Učebnice pro 1. stupeň, nakladatelství.

Ma: Poměr; práce s daty (základní charakteristiky); orientace v rovině a v prostoru; znázornění geom. objektů (Mongeovo promítání, volné rovnoběžné promítání); literární a technické pomůcky v matematice.

Čajs: Charakteristika biomu, do kterého náleží Česká republika. Předgrafické a grafické techniky na 1. st. ZŠ, známí čeští grafici. Sluchové dovednosti na 1. stupni ZŠ.

5. ročník

20. Globální problémy životního prostředí

Čj: Souvětí. Próza pro děti s tabuizovanou tematikou. Grafická ztvárnění souvětí a vět.

Ma: Slovní úlohy (fáze a metody řešení); rozšiřování oboru přirozených čísel; zápis čísla v desítkové soustavě; rozvíjení dovednosti rýsovat a modelovat na ZŠ; rozvoj logického myšlení v matematice.

Čajs: Vyjmenujte a charakterizujte globální problémy životního prostředí. Recyklace, upcyclace, instalace a landart, body art. Hudební činnosti – hra na otázku a odpověď, na ozvěnu aj.

21. Hlavní město Praha

Čj: Názvy osobní. Young Adult literatura. Diskuse, brainstorming. Mluvnické kategorie na 1. stupni ZŠ.

Ma: Závislosti a vztahy (lineární funkce), práce s daty; znázornění geom. objektů (MP, VRP); relace v geometrii (shodnost úseček, úhlů a trojúhelníků); rozvoj geom. představ a dovednosti rýsovat.

Čajs: Základní charakteristika druhů živočichů žijících ve městě. Kompozice, techniky koláže, práce s papírem. Základní hudební žánry a hudební nástroje.

22. Neživá příroda

Čj: Stavba věty. Větné členy. Autorské osobnosti nového věku a jejich díla. Syntaktický pravopis na 1. stupni ZŠ.

Ma: Zlomek (dělení celku na části); základní geometrické útvary – mnohoúhelníky (pravidelné a nepravidelné); tělesa (Platónská a Archimédovská tělesa), síť těles; heuristické strategie.

Čajs: Základní minerály a horniny. Techniky modelování, pojmy: struktura, socha, reliéf, objekt, sousoší. Taneční choreografie a píseň, využití při výuce, pohybové ztvárnění obsahu písně.

23. Rozmanitost podmínek života rostlin

Čj: Funkční styly. Příběhy inspirované literaturou pro dospělé. Metody RWCT a kritického myšlení.

Ma: Matematické struktury, pravděpodobnost (jev jistý, opačný, nemožný); shodná zobrazení (osová a středová souměrnost, otočení, posunutí); symbolika používaná na ZŠ; motivace a efektivita vyučování v matematice.

Čajs: Základní ekologické podmínky, které určují život rostlin (teplota, voda, světlo, minerální látky). Rostlinný motiv v umění a ve výtvarné výchově, textilní materiály a postupy. Výtvarný projev a píseň.

24. Měření základních fyzikálních veličin (hmotnost, délka, čas, teplota, plocha, objem)

Čj: Slohové postupy. Dívčí literatura. Tvůrčí psaní.

Ma: Práce s daty, (tabulky, schémata, diagramy); míry geometrických útvarů (povrchy a objemy těles); převody jednotek; geometrická tělesa a jejich vlastnosti; materiální prostředky ve výuce matematiky.

Čajs: Výtvarná řada, výtvarný projekt, výtvarná laboratoř, výtvarná dílna, Specifické formy výtvarného vyučování. Zpěv ve školní třídě, v pěveckém sboru, rozezpívání, základy dirigování.

25. Evropa

Čj: Slohové útvary – propojenost stylů a postupů. Projevy mluvené a psané. Dětská literatura 21. století. Verbální a nonverbální prostředky promluvy.

Ma: zlomky (zavedení, operace se zlomky, desetinný zlomek); konstruktivní a výzkumný přístup k výuce; geometrické operace s bodovými množinami; zavedení míry v geometrii (úhel, velikosti a druhy úhlů).

Čajs: Charakteristika biomů, které se vyskytují v Evropě. Digitální technologie ve výtvarné výchově, online projekty, hodnotící aktivity v závěru hodiny. Příprava na veřejné hudební vystoupení jednotlivce či větší skupiny, výběr repertoáru, organizace a technické zajištění.

Podmínkou ke splnění odborně-didaktické části je úspěšné splnění jednotlivých oblastí. Tato část je vedena formou odborné rozpravy, která je zaměřena na základní tematické okruhy navazující na předměty teoretického základu a předměty profilujícího základu studijního plánu:

Průběh SZZ

Student si vylosuje jedno téma, ke kterému předloží zkušební komisi svoji předem zpracovanou přípravu projektu či tematického vyučování, tak aby příprava zahrnovala všechny tři oblasti odborné rozpravy (Čj, Ma, Čajs). Rozprava probíhá dle následujícího itineráře.

část	průběh	minutáž
1.	Krátké představení přípravy v bodech: • pojmy využité ze zadání okruhu • cíl • motivaci • začleněné učivo z jednotlivých oblastí • způsob reflexe – dosažení cíle Poznámka: Není podmínkou využít v přípravě všechny body tématu, nicméně komise se může během rozpravy na kterýkoli z uvedených pojmů či oblastí zeptat. Po představení přípravy student předá tuto přípravu k dispozici komisi.	3
2.	Odborně-didaktická rozprava z českého jazyka a literatury s didaktikou (Čj)	10
3.	Odborně-didaktická rozprava z matematiky s didaktikou (Ma)	10
4.	Odborně-didaktická rozprava z přírodovědy a expresivních výchov (výtvarné, hudební, dramatické) s didaktikou (Čajs)	10
5.	Závěrečná všeobecná rozprava všech členů komise a studenta. Student musí prokázat schopnost diskutovat a přiměřeně reagovat na dotazy.	7

Po ukončení SZZ bude následovat porada komise, která rozhodne o udělení souhrnného hodnocení. Pokud student neuspěje u některé z odborně-didaktických oblastí, musí opakovat celou SZZ v dalším termínu (viz Studijní a zkušební řád). Podmínkou k úspěšnému vykonání SZZ je hodnocení minimální známkou *dobře* z každé oblasti. Komise o výsledku SZZ a udělení výsledné známky hlasuje. V případě sporného výsledku (hodnocení) rozhoduje předseda SZZ na základě hlasování celé komise.

Výsledné hodnocení SZZ zahrnuje:

- a) Celkový projev studenta
- b) Přesnost a věcnost vyjadřování
- c) Znalosti oborové didaktiky a teorie učení a vyučování
- d) Všeobecný přehled
- e) Schopnost reagovat na otázky

Tematické okruhy ke SZZ jsou studentům k dispozici v příslušné sekci webových stránek FP TUL (<https://www.fp.tul.cz/student/szz>).

Obsahová správnost	
Předkládající katedra	Katedra primárního vzdělávání
Jméno předkladatele	doc. RNDr. Jana Příhonská, Ph.D.